

Секція 3

Соціально-економічні аспекти провадження підприємницької діяльності

ПРИНЦИПИ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*Антощенкова В.В., к.е.н., Сенухова М.С., здобувач,
Харківський національний технічний університет сільського
господарства імені Петра Василенка*

Основою ефективної діяльності підприємств є планування. Планування – це розробка та обґрунтування планів економічного і соціального розвитку підприємства і шляхів їх реалізації. Планування дозволяє забезпечити збалансований, пропорційний розвиток господарсько-фінансової діяльності підприємства, з огляду на всі зовнішні і внутрішні чинники.

Підприємство самостійно визначає мету діяльності, обсяг і структуру діяльності, потреба в економічних ресурсах, методи і способи вирішення поставлених завдань, здійснює контроль за ходом їх реалізації.

Основними завданнями планування діяльності підприємства є забезпечення фінансової стійкості підприємства, досягнення більш високої рентабельності в порівнянні з рентабельністю конкурентів, збільшення обсягу обороту і частки на ринку за рахунок формування конкурентоспроможної структури обороту, цінової політики та ефективного використання ресурсів.

Планування виконує ряд функцій [1, с. 137; 2, с. 68]:

- забезпечення збалансованості господарсько-фінансової діяльності та всіх структурних підрозділів;
- забезпечення безпеки підприємства. При плануванні враховуються фактори ризику, щоб уникнути їх або звести до мінімуму;
- внутрішньогосподарська координація і інтеграція різних сфер діяльності;
- створення умов для формування відповідальних, ефективних працівників;
- здійснення ефективного контролю за виробничо-господарською діяльністю.

З точки зору обов'язковості планових завдань розрізняють директивне та індикативне. Директивне планування являє собою процес прийняття рішень, що мають обов'язковий характер. Директивне планування було притаманне соціалістичній (командно-адміністративної) системі народного господарства.

В ринкових умовах воно може бути засобом вирішення багатьох загальнонаціональних завдань, зокрема в галузі охорони навколишнього середовища, оборони, структурної перебудови економіки та т.п.

Індикативне планування на відміну від директивного планування носить направляючий і рекомендаційний, але необов'язковий для виконання характер.

Як інструмент управління індикативне планування найчастіше використовується на макрорівні, як правило, при складанні перспективних планів розвитку підприємства.

Планування діяльності підприємства ґрунтується на використанні таких принципів (табл. 1), як безперервність, органічна єдність, комплексність, виділення пріоритетів, гнучкість, оптимальність і економічність, контроль.

Таблиця 1 – Принципи планування діяльності підприємства

Принципи	Значення
Безперервності планування	означає поєднання і взаємне узгодження довгострокових і короткострокових планів. Планування має здійснюватися постійно, а довгострокові плани повинні коректуватися в ході реалізації поточних планів
Органічної єдності	передбачає систему взаємопов'язаних між собою елементів, що мають єдину спрямованість розвитку
Комплексність планування	забезпечує взаємне узгодження всіх показників і розділів планів і напрямків діяльності підприємства
Виділення пріоритетів	передбачає необхідність визначення в планах головних завдань або напрямків розвитку, які потребують першочергового вирішення та виділення коштів, з метою підвищення ефективності діяльності підприємства
Гнучкості	означає зміну і уточнення планів в процесі їх реалізації з урахуванням зміни зовнішнього і внутрішнього середовища функціонування підприємства
Оптимальності та економічності	передбачає розробку кількох альтернативних варіантів плану розвитку підприємства і вибір кращого варіанта з точки зору економічності його реалізації і отримання найбільш високих результатів
Контролю	дозволяє своєчасно виявити недоліки в роботі підприємства, попередити можливі диспропорції розвитку, а також виявити резерви підвищення ефективності діяльності підприємства

Отже, діюча система планування на підприємствах (в тому числі і сільськогосподарських) гальмує розвиток економічних відносин та не дотримується відповідних принципів. В основному вона спирається на модифіковану колишню «радянську» методику планування, при цьому планується тільки те, що потрібно підприємству для господарської та фінансової діяльності. Стратегічний план перестав носити форму обов'язкового виконання, він більшою мірою став виконувати функції координації та контролю за господарською діяльністю. Це, в свою чергу, змушує керівників підприємств вимагати від підлеглих належного виконання своїх обов'язків в частині підзвітних їм функцій.

Література:

1. Погріщук Б.В., Марченко О.І. Планування та контроль на підприємстві: підручник; Терноп. нац. екон. ун-т, Вінниц. навч.-наук. ін-т екон. Тернопіль: КРОК, 2015. 682 с.

2. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства: навч. посіб. К.: «Каравела», 2003. 432 с.

ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНСТРУМЕНТІВ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА

*Головко О.Г., к.е.н., доцент,
Данильченко І.А., Кирко А.Ю.
Харківський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»*

Проблема щодо дослідження можливостей виживання в умовах глобальної економічної кризи є сьогодні однією з найактуальніших для всіх господарюючих суб'єктів. Так, огляд економічної періодики та аналіз реальної економічної ситуації в Україні та за кордоном показують, що кризові ситуації частішають, а їх наслідки набувають все більших масштабів.

Можливість антикризового управління окреслюється, у першу чергу, людським фактором. Усвідомлена діяльність людини дає право відшукувати і знаходити шляхи виходу з критичних ситуацій, зосереджувати зусилля на вирішенні найбільш складних проблем, користуватися накопиченим, у тому числі тисячоліттями, досвід подолання криз, пристосовуватися до виникаючих ситуацій [1]. Тому основною метою антикризового управління є забезпечення гарних результатів – запланованих чи випадкових за допомогою здорової організації, що досягається шляхом використання оточення на основі добре поставленого управління людьми і комунікаціями.

Розглянемо антикризове управління на прикладі підприємства АВ InBev Efes Україна.

АВ InBev Efes Україна – це частина корпорації АВ InBev, світового лідера пивоваріння, одного з п'яти найбільших виробників споживчих товарів у світі. Виготовляє більше 200 сортів пива національних і світових торгових марок, включаючи глобальні бренди BUD, Stella Artois, Corona Extra. АВ InBev Efes Україна варить акогольне і безалкогольне пиво на броварнях, які знаходяться в Харкові, Чернігові та Миколаєві.

АВ InBev Efes є одним із лідерів українського пивоварного ринку та спільним підприємством найбільшої у світі пивоварної компанії Anheuser-Busch InBev, а також найбільшої пивоварної компанії Туреччини Anadolu Efes [2].

Проведимо аналіз імовірності банкрутства за допомогою 5-факторної Z-моделі Альтмана (табл. 1).

Даний показник можемо розрахувати за такою формулою:

$$Z = 0,717X_1 + 0,847 X_2 + 3,107 X_3 + 0,42 X_4 + 0,995 X_5$$

Перевагою показника Альтмана в ряді країн розглядає точністю прогнозування на 95%, також наявність декількох формул для підприємств, акції яких котуються та не котуються на біржі.